

Súd: Okresný súd Nové Zámky
Spisová značka: 6C/5/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4421200369
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Peter Garaj
ECLI: ECLI:SK:OSNZ:2021:4421200369.3

Medzitýmny rozsudok

Okresný súd Nové Zámky samosudcom Mgr. Petrom Garajom v právnej veci žalobkyne: Erika X., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. H., P. XX, zast. E.. Ema Zacharová, advokát, s.r.o., Nové Zámky, Forgáčova bašta 7, IČO: 47 237 023, proti žalovanému: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti SR, Bratislava, Račianska 71, IČO: 00 166 073, v konaní o náhradu škody o základe nároku žalobkyne, taktó

rozhodol:

- I. Základ nároku žalobkyne uplatnený jej žalobou je daný a žaloba čo do jej základu je dôvodná.
- II. O výške nároku žalobkyne súd rozhodne v konečnom rozsudku.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa svojou žalobou voči žalovanému domáha náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Zb, ktorá škoda jej mala byť spôsobená tým, že bola pozbavená spôsobilosti na právne úkony nezákonným rozhodnutím súdu a to rozsudkom Okresného súdu Nitra XPs/X/XXXX-XX zo dňa 12.4.2006, následne sa neúspešne pokúšala o jeho zrušenie v konaniach Okresného súdu Nové Zámky č. 17Ps/8/2010 a č. 7Ps/9/2012 a so žalobou na navrátenie spôsobilosti na právne úkony bola úspešná až v konaní 7Ps/3/2014, ktorým zároveň bolo rozhodnutie o pozbavení jej osoby na spôsobilosti na právne úkony zrušené z dôvodu, že nikdy neboli dôvody na jeho vydanie a teda boli porušené jej základné práva a slobody, pričom sa domáha náhrady škody pozostávajúcej z náhrady nemajetkovej ujmy, ušlého zisku i hotovej škody. Tvrdila, že orgánmi, ktoré jej spôsobili škodu sú Okresný súd Nitra, Štúrova 9, 949 68 Nitra - rozsudkom 11Ps/2/2006-40 zo dňa 12.04.2006 a Okresný súd Nové Zámky, F. Rákocziho - rozsudkami 17Ps/8/2010-82 zo dňa 31.01.2011 a 7Ps/9/2012-36 zo dňa 14.01.2013, po 12 rokoch sa teda potvrdilo, že tu nikdy nebol dôvod na pozbavenie ma spôsobilosti na právne úkony úplne, že rozsudok, ktorým som bola pozbavená spôsobilosti na právne úkony úplne ako aj následné rozhodnutia súdu, ktorými boli zamietnuté moje návrhy na navrátenie spôsobilosti, boli nezákonnými, že súd celé roky postupoval a konal nezákonne a keď konal bez mojej prítomnosti a udržiaval nezákonný stav, počas ktorého bolo zasahované do mojich základných práv a slobôd, pričom O priebehu konaní a obsahu znaleckých posudkov a jednotlivých rozhodnutí som sa dozvedela až prostredníctvom mojej právnej zástupkyne v konaní Okresného súdu Nové Zámky sp.zn. 7Ps/3/2014, ktorá tieto informácie získala štúdiom pripojených súdnych spisov a vyhotovením ich kópií.

2. Žalovaný so žalobou nesúhlasil a uviedol, že Žalovaná nevidí dôvod ustúpiť od svojej argumentácie, podľa ktorej rozhodnutie vydané v tzv. „statusovom konaní“ nespadá do štandardného rámca iných právoplatných rozhodnutí, ktoré definuje ustanovenie § 6 ods. 1 ZoZŠ. Prípadnú nesprávnosť úradného postupu totiž konzumujú vydané rozhodnutia v konaniach vedených na Okresnom súde Nové Zámky, sp. zn. 17Ps/8/2010 a sp. zn. 7Ps/9/2012. Pri týchto rozhodnutiach však absentuje formálne zrušujúce rozhodnutie.

Na úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Zb. sa vyžaduje preukázanie kumulatívnej existencie týchto predpokladov: 1) právny titul nároku podľa § 3 ZoZŠ, 2) škoda v podobe skutočnej škody, ušlého zisku alebo nemajetkovej ujmy a 3) príčinná súvislosť medzi nezákonným

rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom a vzniknutou škodou. Nesplnenie čo aj len jedného z týchto predpokladov znamená, že nárok na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci nevzniká.

Podľa názoru žalobkyne tým rozsudok Okresného súdu Nitra, sp. zn. 11Ps/2/2006 zo dňa 12.04.2006 napĺňa zákonnú definíciu nezákonného rozhodnutia podľa § 6 ods. 1 ZoZŠ ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu. Nezákonnosť rozhodnutia žalobkyňa podporuje rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/27/2011 zo dňa 20.03.2017. Žalobkyňa poukazuje na to, že žalovaná sa k uvedenému rozhodnutiu opomenula vyjadriť.

Nie každé jedno rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktoré po nadobudnutí právoplatnosti bolo zrušené príslušným orgánom verejnej moci napĺňa definíciu podľa § 6 ZoZŠ. V každom posudzovanom prípade je nutné prihliadnuť na konkrétne okolnosti prípadu a konkrétne rozhodnutie následne vyhodnotiť vo vzájomných súvislostiach s celým konaním, v rámci ktorého došlo k jeho vydaniu. Podporne žalovaná poukázala na nález Ústavného súdu SR zo dňa 3. 7. 2012, sp. zn. IV. ÚS 159/2012. Práve týmto rozhodnutím žalovaná oponuje pri argumentácii žalobkyne o nezákonnosti rozhodnutia. Nie je preto pravdou, že žalovaná sa k uvedenému rozhodnutiu nevyjadřila.

Žalobkyňa tvrdí, že pre účely tohto konania je úplne irelevantné poukazovanie žalovanej na predmet a priebeh jednotlivých konaní na okresných súdoch. Žalovaný nesúhlasí, nakoľko práve z priebehu konania vyplývajú také okolnosti, ktoré podporujú záver o tom, že rozsudok Okresného súdu Nitra, sp. zn. 11Ps/2/2006 zo dňa 12.04.2006 nie je spôsobilým právnym titulom žalobkyňou uplatneného nároku na náhradu škody, tak ako to v žalobnom návrhu prezentuje žalobkyňa.

Nie je preto na mieste ani konštatovanie žalobkyne, že otázka nezákonnosti už bola vyriešená v konaní Okresného súdu Nitra, č. k. 7Ps/3/2014.

Žalobkyňa vo vyjadrení poukazuje na skutočnosť, že prokurátor zastupoval v konaní vedenom na Okresnom súde Nové Zámky, č. k. 7Ps/3/2014 záujmy štátu a proti rozhodnutiu nepodal odvolanie. Žalobkyňa z uvedeného dedukuje správnosť ostatného rozhodnutia.

Podľa žalobkyne sa žalovaná snaží preniesť zodpovednosť za nezákonné rozhodnutie na znalcov. Uvedené nie je pravdou, žalovaná akceptuje, že v predmetnom konaní rozhodoval súd. Právny poriadok však výslovne prikazuje súdu, aby vykonal znalecké dokazovanie a vypočul znalca. Uvedené len zvyrazňuje fakt, že v takomto type konania má znalec nezastupiteľnú úlohu vzhľadom k jeho výhradnej kvalifikovanosti posúdiť zdravotný stav vyšetřovaného.

Žalobkyňa aj naďalej poukazuje na to, že nemala možnosť osobne sa zúčastniť pojednávania, nebola súdom videná a ani vypočutá. Žalobkyňa opomína skutočnosť, že v čase konania o pozbavení spôsobilosti na právne úkony vedeného na Okresnom súde Nitra, sp. zn. 11Ps/2/2006 súd vykonával procesné úkony v zmysle vtedy platnej právnej úpravy podľa § 186 a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok a tento procesný predpis jej takéto oprávnenia nepriznával.

3. Súd vykonal dokazovanie oboznámením ku spisu pripojených dokladov a správ a zistil tento skutkový a právny stav:

4. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

5. Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

6. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

7. Vo vzťahu k náhrade škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím základné podmienky vzniku nároku na náhradu škody stanovuje § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., a to jednak tým, že stanovuje ako predpoklad na náhradu škody (mimo iného) vydanie nezákonného rozhodnutia a ďalej jeho zrušenie pre nezákonnosť príslušným orgánom. Tieto podmienky sú splnené iba vtedy, ak je vydané rozhodnutie

následne zrušené práve z dôvodu nezákonnosti a iba na to príslušným orgánom. Z takéhoto zrušujúceho rozhodnutia potom musí byť dôvod zrušenia skoršieho rozhodnutia (jeho nezákonnosť) zrejmy.

Ústavný súd zastáva názor, že pri posudzovaní nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, nielen zastavenie trestného stíhania, ak k nemu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesenie obvinenia pre nezákonnosť (§ 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. tak, ako bolo judikované všeobecne súdmi (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Mcd0 15/2009), ale rovnaké dôsledky má aj rozhodnutie o postúpení veci do priestupkového konania, ak k nemu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným.

Zmyslom a účelom zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je totiž stanoviť v súlade s čl. 46 ods. 3 ústavy podmienky, za ktorých vzniká právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, a to spôsobom, ktorý umožňuje odškodniť všetky prípady, v ktorých bola poškodenému spôsobená škoda takým rozhodnutím orgánu verejnej moci, ktorý sa neskôr ukázal ako nezákonný. V prípade sťažovateľov bolo trestné konanie skončené uznesením, z ktorého je zrejmé, že predpoklad o tom, že sa dopustili trestného činu, sa nenaplnil. (II. ÚS 25/2011-33 z 24.3.2011)

Rozhodovanie o náhrade škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom patrí v zmysle doterajšej judikatúry ústavného súdu v zásade do právomoci všeobecných súdov (napr. II. ÚS 71/04, IV. ÚS 170/2012, IV. ÚS 1/2012), pričom nezastupiteľnú funkciu pri výklade a zjednocovaní judikatúry má najvyšší súd. Preto ústavný súd poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 M Cdo20/2009 z 30. mája 2011 (prijaté iba dva mesiace neskôr ako napadnutý rozsudok krajského súdu), z ktorého vyplýva opačný záver ako z napadnutého rozsudku krajského súdu. Podľa tohto uznesenia najvyššieho súdu „Zákonnosť či nezákonnosť rozhodnutia vo všeobecnosti je otázkou súladu rozhodnutia s objektívnym právom. Tak rozhodnutie, ktoré bolo zrušené z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia, z dôvodu nesprávne alebo nedostatočne zisteného skutkového stavu ako i z dôvodu vady konania je nezákonné a za splnenia ostatných zákonných podmienok môže zakladať zodpovednosť štátu za škodu, ktorá prípadne z takéhoto rozhodnutia vznikla účastníkov. Aj napriek tomu, že pojem nezákonné rozhodnutie nie je v zákone definovaný, je však možné konštatovať, že pod nezákonným rozhodnutím sa dá rozumieť akékoľvek rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktoré je v rozpore s právnym poriadkom Slovenskej republiky, alebo záväzkami Slovenskej republiky, vyplývajúcimi z platnej medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná a bolo z dôvodu nezákonnosti zrušené alebo zmenené príslušným orgánom. Pokiaľ súde došli k opačnému záveru, ich záver nie je správny. Právna úprava sa síce osobitne nezmieňuje o tom, či nezákonnosť rozhodnutia musí byť konštatovaná priamo vo výroku zrušujúceho (zmeňujúceho) rozhodnutia, avšak podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, pokiaľ príslušný orgán určité rozhodnutie zrušil (zmenil) z dôvodov uvedených v odôvodnení rozhodnutia, je možné uzavrieť, že sa tak mohlo stať jedine z dôvodu jeho rozporu s platnými právnymi predpismi, a teda z dôvodu jeho nezákonnosti.“. Citované rozhodnutie zodpovedá zmyslu a účelu inštitútu náhrady škody podľa zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a ústavný súd sa so závermi v ňom vyslovenými stotožňuje.

Samotný rozpor napadnutého rozsudku krajského súdu s neskorším rozhodnutím najvyššieho súdu ešte sám osebe nepredstavuje porušenie označených práv sťažovateľky. Z pohľadu ústavného súdu a jeho rozhodnutia o sťažnosti sťažovateľky je rozhodujúce, či je napadnutý rozsudok krajského súdu založený na ústavne udržateľnom výklade právneho predpisu (osobitne pojmu „nezákonné rozhodnutie“), zohľadňujúc označené základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 3 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd poukazuje na to, že neexistuje ustálená, v právnej teórii či praxi bežne používaná definícia pojmu nezákonné rozhodnutie pre účely zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú takýmto rozhodnutím. Ani zákon o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci výslovne nedefinuje, čo sa má považovať za nezákonné súdne rozhodnutie. Podľa dôvodovej správy k vládnemu návrhu zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (Osobitná časť k § 1 ods. 1 návrhu zákona, parlamentná tlač č. 342) je nezákonným rozhodnutím «rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktoré je v rozpore s právnym poriadkom Slovenskej republiky... Toto rozhodnutie môže byť vydané najmä v občianskom súdnom konaní, v správnom konaní alebo v trestnom konaní. Nový zákon však explicitne nedefinuje pojem „nezákonné rozhodnutie“. Nezákonnosť rozhodnutia môže byť tak rozmanitá, že jeho zovšeobecnené vyjadrenie v definícii ako i zovšeobecňujúci popis naráža na neprekonateľné prekážky. Otázka, či bolo vydané nezákonné rozhodnutie, sa bude vždy posudzovať so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu.». Z citovaného vyplýva, že aj zákonodarca neponíma

pojmem „nezákonné rozhodnutie“ prísne formalisticky, ale širšie. Pojem nezákonné rozhodnutie v zmysle zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci zahŕňa nielen rozhodnutia súdov, ale aj rozhodnutia správnych orgánov. V tejto súvislosti poukazuje ústavný súd na skutočnosť, že nezákonnosť súdneho rozhodnutia nie je samostatným dôvodom mimoriadneho opravného prostriedku v rámci občianskeho súdneho konania, na rozdiel od nezákonnosti právoplatného rozhodnutia správneho orgánu, ktoré môže byť konštatované v rámci konania o preskúmanie zákonnosti a postupu správneho orgánu v správnom súdnom konaní. Preto sa žiada rozlišovať medzi výkladom nezákonnosti rozhodnutia súdu a správneho orgánu pre účely zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

Podľa názoru ústavného súdu sú podstata a zmysel základného práva v zmysle čl. 46 ods. 3 ústavy popreté takým výkladom ustanovení zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ktorý vyžaduje, aby zrušujúce rozhodnutie súdu vydané na základe mimoriadneho opravného prostriedku výslovne konštatovalo nezákonnosť zrušeného právoplatného rozhodnutia (či už vo výroku, alebo v odôvodnení), ak na takéto konštatovanie nedávajú procesné pravidlá občianskeho súdneho konania tomuto súdu žiadny priestor a ak sa má v zmysle zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci takéto posúdenie uskutočniť na základe zohľadnenia okolností konkrétneho prípadu. Nezákonnosť zrušeného rozhodnutia je preto materiálnoú vlastnosťou zrušeného rozhodnutia, a nie formálnou vlastnosťou zrušujúceho rozhodnutia, hoci dôvod zrušenia musí z tohto zrušujúceho rozhodnutia nepochybne vyplývať.

Ústavný súd v tejto súvislosti dodáva, že zodpovednosť za nezákonné rozhodnutie sa ex lege vzťahuje iba na zrušené právoplatné rozhodnutia a nemá vplyv na použitie riadnych opravných prostriedkov.

Ústavný súd nad rámec uvedené dodáva, že všeobecný súd musí skúmať všetky podmienky nároku na náhradu škody, ktorý vzniká až po splnení všetkých jeho predpokladov, teda až po tom, ako sa ukázali byť neúčinné iné prostriedky ochrany, resp. kompenzácie majetkovej ujmy na základe iných právnych nárokov. Rovnako ostáva úlohou všeobecných súdov zhodnotiť možnosť existencie mimoriadnych výnimočných okolností prípadu, v dôsledku ktorých nemusí zrušenie právoplatného rozhodnutia súdu nevyhnutne vyplývať z nezákonnej povahy tohto rozhodnutia či z jeho rozporu s objektívnym právom, ale môže byť odôvodnené napríklad spornosťou právnej otázky zásadného významu vo veci, ktorá doteraz nebola riešená, resp. sa na jej riešenie rôznia kvalifikované názory, pričom žiadny z týchto názorov nemôže byť posúdený ako rozporný s objektívnym právom (rovnako Ústavný súd Českej republiky v náleze sp. zn. IV. ÚS 1391/09 z 27. decembra 2011). Takýmito výnimočnými okolnosťami sa nepopiera objektívny charakter zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu, iba sa vymedzuje rozsah pojmu nezákonné rozhodnutie, ktorého interpretácia je v zmysle uvedených ústavnoprávnych limitov zverená všeobecným súdom.

Vzhľadom na uvedené dôvody dospel ústavný súd k názoru, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu založené na úvahe, že nezákonnosť zrušeného právoplatného rozhodnutia musí byť vo výroku alebo odôvodnení rozhodnutia, ktorým je toto rozhodnutie zrušené, výslovne konštatovaná, je takým výkladom ustanovení zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci [najmä § 3 ods. 1 písm. a) a § 6 ods. 1 tohto zákona], ktorý porušuje ich účel a význam, osobitne vo vzťahu k účelu a významu základného práva podľa čl. 46 ods. 3 ústavy, ktorého realizáciu majú tieto ustanovenia zabezpečiť. Namietaný prístup krajského súdu zároveň odporuje základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právu na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Požiadavka spravodlivosti, osobitne zvýraznená v čl. 6 ods. 1 dohovoru ako aj v § 1 OSP, podľa ktorého má byť v rámci súdneho konania zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, je totiž kritériom ukladajúcim každému všeobecnému súdu ústavnú povinnosť hľadať také riešenie prerokovanej právnej veci, ktoré nebude možné vyhodnotiť ako extrémne nesúladne s princípom spravodlivosti a popierajúce zmysel a účel príslušných zákonných ustanovení. (4ÚS/159/2012)

8. Zo rozsudku Okresného súdu Nitra 11Ps/2/2006-40 zo dňa 12.4.2006 súd zistil, že ním bola žalobkyňa pozbavená spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu a jej matka Božena Nevínová bola ustanovená za jej opatrovníčku. V dôvodoch tohto rozsudku súd uviedol, že vo veci bol ustanovený znalec z odboru psychiatrie, ktorý v záveroch svojho posudku uviedol, že diagnostikoval u žalobkyne závažnú poruchu osobnosti na hranici psychózy, ktorá sa prejavuje neadekvátnym správaním, zlepšenie jej zdravotného stavu nemožno očakávať a bude si vyžadovať chránené prostredie, nie je schopná fungovať samostatne a svojím konaním by mohla ohroziť seba a aj svoje okolie.

9. Zo znaleckého posudku MUDr. Kataríny Romsauerovej č. 08/2006 zo dňa 23.2.2006 súd zistil, že znalkyňa v jeho závere uviedla, že nedoporučuje žalobkyňu zbaviť spôsobilosti na právne úkony úplne, ale doporučuje, aby bola pozbavená spôsobilosti nakladať s finančnými prostriedkami a majetkom.

10. Zo rozsudku Okresného súdu Nové Zámky 7Ps/3/2014-230 zo dňa 13.6.2016 súd zistil, že žalobkyňa sa v tomto konaní domáhala navrátenia svojej spôsobilosti na právne úkony, pričom jej návrh bol právoplatne zamietnutý.

11. Z uznesenia Krajského súdu Nitra 8Co/57/2016-255 zo dňa 10.11.2016 súd zistil, že žalobkyňa sa v tomto konaní domáhala navrátenia svojej spôsobilosti na právne úkony, pričom jej návrh bol právoplatne zamietnutý.

12. Z rozsudku Okresného súdu Nové Zámky 7Ps/3/2014-312 zo dňa 22.1.2018 súd zistil, že ním bol zrušený rozsudok Okresného súdu Nitra 11Ps/2/2006-40 zo dňa 12.4.2006 s tým, že vôbec neboli splnené podmienky na jeho vydanie a žalobkyňa bola obmedzená na svojej spôsobilosti na právne úkony v rozsahu nakladania s finančnými prostriedkami, hnutelným a nehnuteľným majetkom a to od 18.5.2006 do 22.5.2015. V dôvodoch súd konštatoval, že na základe vykonaného znaleckého dokazovania súd zistil, že v roku 2006 postačovalo obmedzenie spôsobilosti žalobkyne na majetkových záležitostiach, pretože nebola zistená žiadna duševná porucha v zmysle psychózy, ale len porucha osobnosti, ktorá nemohla byť dôvodom na jej úplné pozbavenie spôsobilosti na právne úkony. Dodal, že prihliadol tiež na skutočnosť, že MUDr. Katarína Romsauerová vo svojom znaleckom posudku č. 08/2006 zo dňa 23.2.2006 uviedla, že nedoporučuje žalobkyňu zbaviť spôsobilosti na právne úkony úplne, ale doporučuje, aby bola pozbavená spôsobilosti nakladať s finančnými prostriedkami a majetkom, pretože žalobkyňa je schopná sama sa o seba postarať v rámci všetkých bazálnych činností, nepotrebuje celodennú starostlivosť, vie si vybaviť osobné veci, nie však týkajúce sa finančných záležitostí.

13. Podľa § 3 zákona č. 514/2003 Zb. Štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci a) nezákonným rozhodnutím, b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo d) nesprávnym úradným postupom. Zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

14. Podľa § 6 zákona č. 514/2003 Zb. ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu. Právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa. Ak bola škoda spôsobená nezákonným rozhodnutím, ktoré je vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť, možno nárok na náhradu škody uplatniť aj vtedy, ak nezákonné rozhodnutie bolo zrušené alebo zmenené na základe riadneho opravného prostriedku. Ak bolo vykonateľné rozhodnutie vydané v konaní, na ktoré sa nevzťahujú predpisy o správnom konaní, možno nárok uplatniť aj vtedy, ak bolo zrušené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Ak bola škoda spôsobená rozhodnutím orgánu verejnej moci, ktorým orgán verejnej moci prekročil svoju právomoc, nie je zrušenie alebo zmena rozhodnutia pre nezákonnosť podmienkou uplatnenia nároku na náhradu škody. Za nezákonné rozhodnutie sa nepovažuje výsledok postupu Národnej rady Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 86 písm. a) a d) Ústavy Slovenskej republiky.

15. V nadväznosti na čl. 46 Ústavy SR a čl. 36 ods. 3, 4 Listiny základných práv a slobôd (zák. č. 23/1991 Zb.) je zákon č. 514/03 Zb. osobitným zákonom, ktorý upravuje podmienky a spôsob náhrady škody, ktorá vznikla pri výkone verejnej moci. Na to, aby štát zodpovedal za škodu spôsobenú orgánom vykonávajúcou verejnú moc, musia byť splnené podmienky zodpovednosti za škodu podľa tohto zákona. Základnou podmienkou je, aby škoda bola spôsobená pri výkone verejnej moci orgánom, ktorý vykonáva verejnú moc niektorým zo spôsobov v zákone špecifikovaných, druhým predpokladom je vznik škody alebo nemajetkovej ujmy a tretím predpokladom je aby medzi nimi bola príčinná súvislosť. Dôkazné bremeno na preukázanie splnenia týchto predpokladov znáša poškodený a ak preukáže ich splnenie, štát sa svojej zodpovednosti nemôže zbaviť (§ 3 ods. 2). I keď zákon explicitne nedefinuje pojem „ nesprávny úradný postup „, za takýto možno považovať porušenie pravidiel predpísaných právnymi normami pre konanie štátneho orgánu pri jeho činnosti súvisiacej s výkonom verejnej moci. Rozhodovanie o náhrade škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je závislé od posúdenia príčinnej súvislosti medzi týmto postupom a vzniknutou škodou ako jedným z rozhodujúcich

predpokladov pre vznik škody. Pôjde najmä o objasnenie príčin, ktoré viedli k určitému výsledku a o zváženie všetkých príčinných súvislostí. Z hľadiska objektívnej zodpovednosti štátu ide o vzťah príčinnej súvislosti vtedy, ak škoda vznikla následkom škodovej udalosti, a preto nesprávny postup orgánu štátu musí byť vždy so vznikom škody vo vzťahu príčiny a následku.

16. Pre vznik škody, resp. zodpovednosti za škodu sa vyžadujú nasledovné predpoklady: a) nezákonné rozhodnutie, nezákonné zatknutie, zadržanie alebo iné pozbavenie osobnej slobody, rozhodnutie o treste alebo ochrannom opatrení, rozhodnutie o väzbe alebo nesprávny úradný postup. V prípade, že sa jedná o nezákonné rozhodnutie sa požaduje, aby bolo rozhodnutie, ktorým bola spôsobená škoda, neskôr zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Je potrebné, aby poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok, avšak toto neplatí, ak sa jedná o prípady hodné osobitného zreteľa podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., v znení neskorších predpisov. „Pre správnu interpretáciu tohto ustanovenia nestačí vychádzať len z jeho jazykového znenia, teda z doslovného gramatického výkladu, ale je nevyhnutné uplatniť výklad systematicky a teleologicky. V prípade uvedeného zákona je základným zmyslom ochrana základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom v zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, nemožno preto vyžadovať formálne zrušenie (zmenu) tvrdeného nezákonného rozhodnutia, ale splnenie tejto podmienky treba vykladať extenzívne. Nemajetkovou ujmu je určitá náhrada za protiprávny stav, ktorý spôsobil nenapraviteľnú ujmu vo sfére fyzickej osoby. Je dôležité tu prihliadať na to, v akom rozsahu bola znížená česť, dôstojnosť a postavenie fyzickej osoby. Výška náhrady v peniazoch je voľne vyjadriteľná súdom, ktorý sa musí opierať o preskúmateľné hľadiská. c) príčinná súvislosť medzi a) a b) (obdobné platí i v prípade posúdenia nároku podľa zákona č. 58/1969 Zb.).

17. Osobitosťou náhrady škody je to, že pred uplatnením nároku na náhradu škody na súde treba spravidla nárok vopred prerokovať s príslušným orgánom podanou písomnou žiadosťou. Tento nárok má uspokojiť predovšetkým orgán príslušný na prerokovanie nároku. V prípade, že kompetentný orgán v lehote do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti neuspokojil nárok poškodeného čo i len sčasti, poškodený sa môže domáhať uspokojenia nároku na súde a tiež môže podať sťažnosť za prieťahy v konaní.

18. Existencia príčinnej súvislosti (vzťah príčiny a následku) medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody je jedným z nevyhnutných predpokladov zodpovednosti za škodu. O vzťah príčinnej súvislosti sa jedná, ak vznikla škoda následkom nezákonného rozhodnutia, teda ak je nezákonné rozhodnutie a škoda vo vzájomnom pomere príčiny a následku. To znamená, že príčinná súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím je daná len vtedy, ak by škoda pri absencii nezákonného rozhodnutia nevznikla, teda musí teda ísť o priamu (nie len sprostredkovanú) príčinu vzniku škody. Zároveň treba uviesť, že otázka príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a konkrétnou škodou je síce v prvom rade otázkou skutkovou, pričom súd zisťuje jej existenciu, avšak záver, či v konkrétnom prípade, je či nie je daná príčinná súvislosť, je súčasne otázkou právnou, pretože súd tak robí záver o existencii jedného z predpokladov zodpovednosti štátu za škodu, pričom tento právny záver je samozrejme závislý na skutkovom zistení. Ak by príčinou vzniku škody bola iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastane. Pritom nemusí ísť o príčinu jedinú, ale stačí ak ide o jednu z príčin, ktorá sa podieľa na nepriaznivom následku, o ktorého odškodnenie ide, a to o príčinu podstatnú.

19. Podľa § 249 CMP ak sú dôvody na zmenu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony alebo na navrátenie spôsobilosti na právne úkony, súd rozsudkom skôr vydaný rozsudok zmení alebo zruší. Súd rozsudok zruší aj vtedy, ak zistí, že na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony neboli dôvody.

20. Medzitýmny rozsudok predstavuje rozsudok o základe uplatneného nároku. Základ uplatneného nároku definuje iba teória a judikatúra. Základom predmetu konania budú všetky okolnosti determinujúce výšku predmetu konania, teda všetky tie skutkové a právne otázky, od ktorých posúdenia závisí výška uplatneného nároku. Za základ prejednávanej veci, o ktorom môže súd rozhodnúť medzitýmnym rozsudkom, treba spraviť považovať všetky sporné otázky vyplývajúce z uplatňovaného nároku, ktoré musí posúdiť, ak má súd o veci rozhodnúť, s výnimkou výšky nároku (RV/1968).

21. Podľa § 214 CSP ak je to účelné, súd môže rozhodnúť najskôr len o základe alebo dôvode uplatneného procesného nároku medzitýmnym rozsudkom. Súd môže na návrh strany medzitýmnym rozsudkom rozhodnúť, či tu je, alebo nie je právo, od ktorého celkom alebo sčasti závisí rozhodnutie vo

veci samej. Do právoplatnosti medzitémneho rozsudku súd nekoná o žalobou uplatnenom procesnom nároku.

22. Súd má za to, že vzhľadom na rozdielne stanoviské strán sporu o splnení zákonných predpokladov pre priznanie nároku na náhradu škody je vo veci účelné rozhodnúť o základe nároku medzitémnym rozsudkom podľa § 214 CSP a to z dôvodu, že ďalšie dokazovanie o výške nároku žalobkyne bude vyžadovať rozsiahle dokazovanie, ktorého vykonanie v prípade, že základ nároku žalobkyne nie je daný, by bolo nehospodárne a nadbytočné.

23. Medzi stranami bolo sporné, či sú alebo nie sú splnené zákonné (obligatórne) náležitosti pre vznik zodpovednosti pre náhradu škody, ktorými sú existencia (vydanie) nezákonného rozhodnutia, vznik škody a príčinná súvislosť medzi jej vznikom a vydaním nezákonného rozhodnutia.

24. Žalovaný (v rozpore s tvrdeniami žalobkyne) tvrdil, že nie je splnená hneď prvá podmienka pre vznik jeho zodpovednosti za škodu a teda, že nedošlo k vydaniu nezákonného rozhodnutia. Poukázal na § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Zb. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom a na to, že súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

25. Podľa názoru súdu však tieto náležitosti splnené sú.

26. Ako je uvedené i v uznesení Krajského súdu Nitra 8Co/57/2016-255 zo dňa 10.11.2016 (ide o rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci Okresného súdu Nové Zámky 7Ps/3/2014, v ktorej sa rozhodovalo o vrátení spôsobilosti žalobkyne na právne úkony a o zrušení rozsudku Okresného súdu Nitra 11Ps/2/2006-40 zo dňa 12.4.2006), toto konanie pozostáva z dvoch častí. Prvou je konanie o navrátenie spôsobilosti žalobkyne právne úkony (podľa § 190 CMP) a druhou konanie o zrušení rozsudku, ktorým bola spôsobilosť na právne úkony žalobkyne odňatá (podľa § 249 ods. 2 CMP), pričom ide o 2 samostatné a vzájomne nepodmienené nároky a rozhodnutie o jednom z nich nebráni rozhodnutiu o druhom. Jedným zo samostatných nárokov žalobkyne bolo teda konanie o zrušení pôvodného rozsudku Okresného súdu Nitra 11Ps/2/2006-40 zo dňa 12.4.2006, ktorým bola pozbavená spôsobilosť na právne úkony a to podľa § 249 ods. 2 CMP, v ktorom súd skúma, či boli alebo neboli splnené podmienky na vydanie takého rozsudku. V danom konaní bolo právoplatne rozhodnuté o tom, že tieto podmienky nikdy splnené neboli a preto aj bol uvedený rozsudok Okresného súdu Nitra zrušený.

27. Z § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Zb. vyplýva, že predpokladom na náhradu škody (mimo iného) je vydanie nezákonného rozhodnutia a ďalej jeho zrušenie pre nezákonnosť príslušným orgánom. Tieto podmienky sú splnené iba vtedy, ak je vydané rozhodnutie následne zrušené práve z dôvodu nezákonnosti a iba na to príslušným orgánom. Z takéhoto zrušujúceho rozhodnutia potom musí byť dôvod zrušenia skoršieho rozhodnutia (jeho nezákonnosť) zrejmý.

28. Súd má za to, že práve rozsudok Okresného súdu Nové Zámky 7Ps/3/2014- 312 zo dňa 22.1.2018 je takýmto rozhodnutím. Je tomu tak preto, že § 249 ods. 2 CMP v spojení s § 3 a § 232 CMP zveruje rozhodovanie o zrušení rozsudku súdu o pozbavení spôsobilosti na právne úkony miestne príslušnému Okresnému súdu (v tomto prípade Okresnému súdu Nové Zámky) v prípade, že nikdy na pozbavenie spôsobilosti neboli dôvody, ktorú skutočnosť práve súd v uvedenom rozsudku konštatoval.

29. Jedinou možnosťou žalobkyne ako sa domôcť satisfakcie za evidentne nesprávne rozhodnutie súdu (OS Nitra v konaní 11Ps/2/2006) o úplnom pozbavení jej osoby na spôsobilosti na právne úkony, je žaloba o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu podľa zákona č. 514/2003 Zb.. Pokiaľ by súd prijal argumentáciu žalovaného o tom, že rozhodnutie Okresného súdu Nové Zámky 7Ps/3/2014- 312 zo dňa 22.1.2018 nie je rozhodnutím, ktoré predpokladá § 6 zákona č. 514/2003 Zb., odňal by žalobkyne jedinou možnosť domáhať sa náhrady škody takýmto rozhodnutím jej spôsobenej. Podľa názoru súdu rozhodol zákonom na to určený orgán o zrušení rozhodnutia, ktoré za nezákonné v jeho odôvodnení bolo označené. Z dôvodov nižšie uvedených (pokiaľ ide o vznik škody a príčinnú súvislosť medzi jej vznikom a nezákonným rozhodnutím) sú preto splnené všetky zákonné podmienky pre vznik zodpovednosti štátu za škodu.

30. Je podľa názoru súdu nepochybné, že žalobkyni rozsudkom Okresného súdu Nitra 11Ps/2/2006 bola spôsobená škoda a to prinajmenšom to, že utrpela nemajetkovú ujmu. Je tomu tak preto, že takéto nezákonné rozhodnutie nepochybne muselo zasiahnuť dokonca do základných ústavných práv žalobkyne (uvedené v čl. 12 a nasl. ústavy SR) . Výška nemajetkovej ujmy, prípadne i výška ďalšej škody bude predmetom ďalšieho dokazovania a to po skončení konania o medzitimnom rozsudku. Zároveň je nepochybné, že je daná i príčinná súvislosť medzi vznikom škody a vydaním nezákonného rozhodnutia súdu, pretože nebyť toho, že rozsudkom Okresného súdu Nitra 11Ps/2/2006-40 zo dňa 12.4.2006 bola žalobkyňa (nezákonne) úplne pozbavená spôsobilosti na právne úkony (hoci mala byť na nich iba obmedzená), nebola by jej škoda vznikla.

31. Zároveň súd považuje za potrebné uviesť, že ďalšie rozsudky Okresného súdu Nové Zámky (17Ps/8/2010-82 zo dňa 31.01.2011 a 7Ps/9/2012-36 zo dňa 14.01.2013) nikdy zrušené neboli a preto z nich nemohol ani pre základ nároku žalobkyne vyplynúť žiaden nárok na to, aby bolo možné rozsudky v týchto konaniach vydané považovať za nezákonné v zmysle ustanovení zákona č. 514/2003 Zb..

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou podpísaného súdu na Krajský súd Nitra. V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (označenie toho, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis odvolateľa) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.